ACTIVITEITENVERSLAG

20
17

de tweede verdieping

meer dan een bibliotheek

www.detweedeverdieping.nu

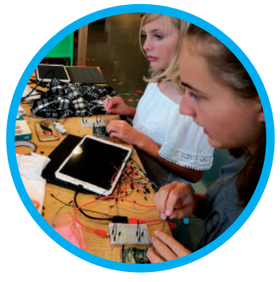

1.	**INLEIDING**	**2**
2.	**BELEIDSVISIE 2014-2017 ‘EEN STAP DICHTER NAAR DE TOEKOMST: BIBLIOTHEEK 3.0’**	**4**
2.1	Beleidsontwikkeling	**5**
2.2	Organisatieontwikkeling	**6**
2.3	Ontwikkeling dienstverleningsconcept Atrium	**6**
2.4	Samenwerking	**7**
2.5	Financieel beleid	**7**
2.6	Toekomst	**8**
3.	**HOOGTEPUNTEN EN JAARKALENDER**	**10**
3.1	Hoogtepunten	**11**
3.2	Jaarkalender	**18**
4.	**RESULTATEN 2017**	**20**
4.1	Resultaten per product	**21**
	A. Collectie en uitleen	**21**
	B. Leesbevordering, onderwijs en mediawijsheid	**22**
	C. Informele educatie en culturele programmering	**24**
	D. Lokale informatie en meningsvorming	**28**
4.2	Bibliotheek in cijfers	**31**
5.	**COLOFON**	**36**

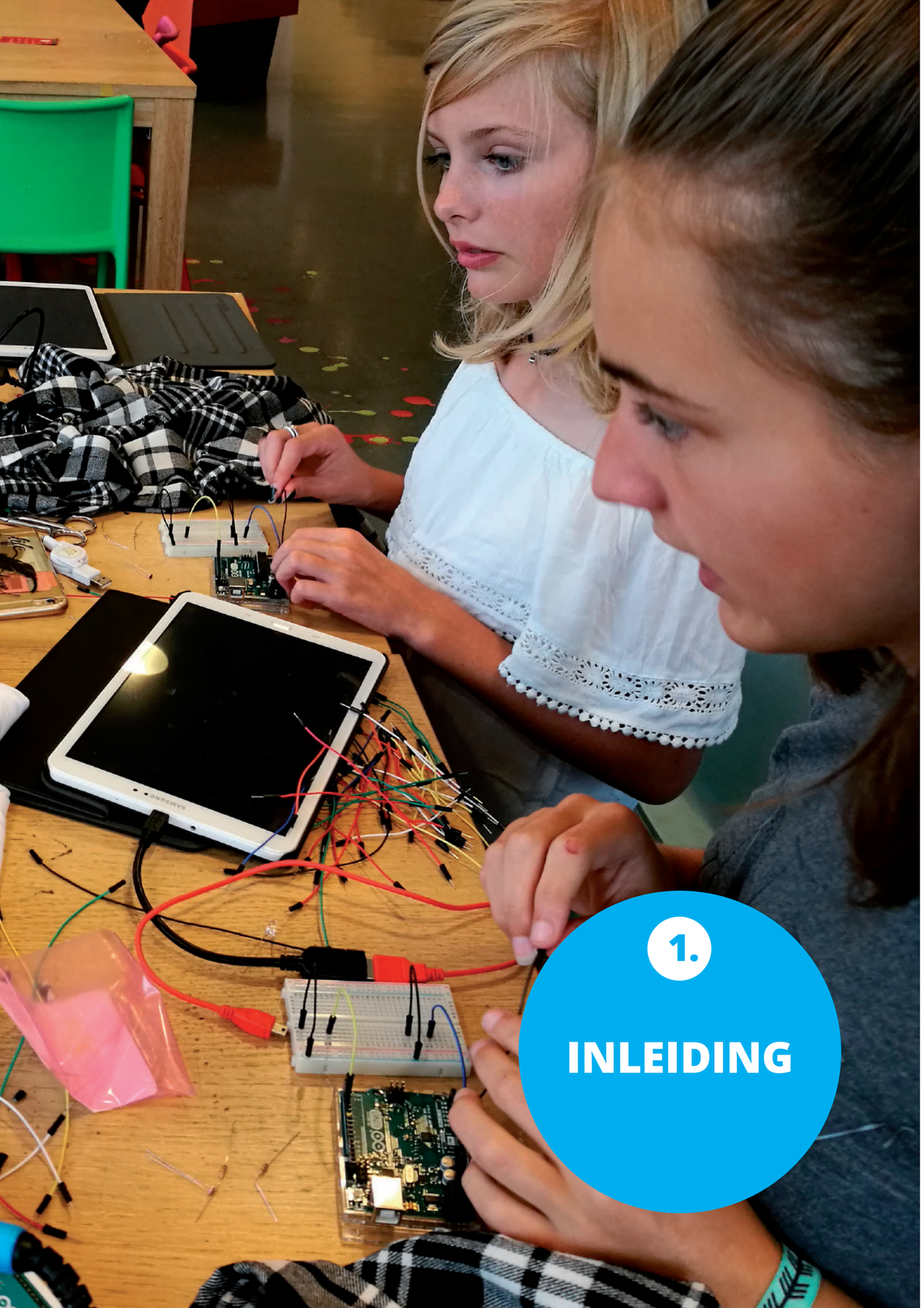

1. INLEIDING

1. INLEIDING

Stichting Bibliotheek Nieuwegein heeft in 2017 belangrijke stappen gezet naar een toekomst waarin de bibliotheek veranderende waarden voor de Nieuwegeins samenleving vervult.

Het wettelijk kader voor het functioneren van de openbare bibliotheek is geregeld in de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorziening (Wsob 2015). Hierin zijn vijf kernfuncties voor de bibliotheek geformuleerd:

- Ter beschikking stellen van kennis en informatie
- Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
- Bevorderen van lezen en laten kennismaken met literatuur
- Organiseren van ontmoeting en debat
- Laten kennis maken met kunst en cultuur

De kracht van deze wet is dat zij ruimte laat voor lokale invulling van het bibliotheekprogramma. Hierdoor blijft er flexibiliteit voor afstemming op de lokale behoefte. Het afgelopen jaar vormden zes samenhangende, toekomstgerichte thema's de rode draad in de ontwikkeling van De tweede verdieping:

1. Beleidsontwikkeling
2. Organisatieontwikkeling
3. Ontwikkeling dienstverleningsconcept Atrium
4. Samenwerking
5. Financieel beleid
6. Toekomst

Leeswijzer
Dit activiteitenverslag geeft de resultaten weer van een turbulent jaar waarin de ontwikkeling van de beleidskoers centraal stond. De programmering op het gebied van positieve gezondheid wordt in groene kaders uitgelicht. Door vier hoogtepunten uit te lichten ontstaat een evenwichtig beeld van de uitgebreide en gevarieerde programmering. Vervolgens zijn de resultaten per productgroep beschreven. Tot slot worden de bibliotheekcijfers visueel gepresenteerd.

2.
BELEIDSVISIE 2014 - 2017

‘EEN STAP DICHTER NAAR DE TOEKOMST: BIBLIOTHEEK 3.0’

2.1 BELEIDS - ONTWIKKELING

Het was een turbulent jaar waarin de beleidsvisie 2014-2017 ‘Een stap dichter naar de toekomst: Bibliotheek 3.0’ ten einde liep. Deze beleidsvisie was gericht op het stimuleren, versterken en verbinden van de inwoners van Nieuwegein.
Nieuwe maatschappelijke problemen vragen om een check op de missie, visie en strategie waarbij de identiteit of kernopdracht van de organisatie behouden blijft. Om optimaal zicht te krijgen op lokale maatschappelijke vraagstukken zijn in het eerste kwartaal gesprekken gevoerd met gemeentelijke beleidsadviseurs en samenwerkingspartners. Deze gesprekken droegen bij aan een nieuwe positionering van de bibliotheekdienstverlening in een breed maatschappelijk domein.
De resultaten hiervan zijn vastgelegd in een nieuwe beleidskoers ‘De brede bibliotheek in nieuw perspectief 2018-2022’.

Deze gekozen beleidskoers sluit aan bij de gemeentelijke Transformatieagenda Sociaal Domein. Dit heeft een significante beleidsombuiging tot gevolg. De essentie van deze ombuiging is dat de informatieoverdracht primair plaatsvindt via activiteiten en persoonlijke (klant)contacten, in plaats van via boeken en virtuele informatie. Deze interactieve aanpak wordt op basis van ervaringen en behoeften aangevuld met factsheets met lokale informatie.

De behoeften van klanten en stakeholders zijn goed in kaart gebracht om de merkwaarden van De tweede verdieping uit te werken. Aansluitend daarop is in het afgelopen jaar volop ervaring opgedaan met sociale innovatie, empowerment van doelgroepen en co-creatie. Op basis hiervan is een integraal bibliotheekprogramma met basisdiensten samengesteld. Er zijn circa twintig aanvullende programmaoffertes opgesteld die aansluiten bij de gemeentelijke Transformatieagenda Sociaal Domein.

In dit laatste jaar van de lopende beleidsvisie heeft De tweede verdieping een uitgebreide en gevarieerde programmering gerealiseerd met accenten op:

- Positieve gezondheid
- Leesbevordering en preventie van laaggeletterdheid
- Opgroeien en opvoeden
- Participatiebevordering

Co-creatieprojecten als de Voorleesbrigade en de Taalbrigade zijn succesvol en effectief gebleken als basis voor het vormen van duurzame communities. De Media Makerspace is in het afgelopen jaar gestart met als resultaat een zelfstandige programmalijn voor jeugd en jongeren.
De tweede verdieping heeft opnieuw een landelijke innovatiesubsidie ontvangen voor Route 2020, een programma van de Vereniging Openbare Bibliotheken. Op de landelijke slotbijeenkomst werd de Nieuwegeinse integrale aanpak van positieve gezondheid gepresenteerd.

“Samendoen, samenwerken met elkaar om de gezonde leefstijl van de inwoners van Nieuwegein via de Lijfstyleweek positief te stimuleren. Dan zien mensen dat ook organisaties waar zij niet zo snel aan denken aandacht hebben voor gezondheid. Dat maakt de opbrengst van de inzet van één en één tot drie en zo vinden ook De tweede verdieping en de GGDrU elkaar.”

Marja van Rooijen,
Professional Publieke Gezondheid GGDrU

2.2 ORGANISATIE - ONTWIKKELING

Op basis van een quickscan van de bedrijfsprocessen is in de zomer van 2016 gestart met een reorganisatie. Deze reorganisatie is in 2017 afgerond. In het eerste kwartaal van 2017 is ingezet op de vereenvoudiging van het functiehuis. Hierbij zijn bevoegdheden en verantwoordelijkheden lager in de organisatie komen te liggen. Met het personeel is gesproken over gewenste communicatievormen, overleg en samenwerking. Met het personeel is ook meermalen - onder externe begeleiding - gesproken over het wegnemen van blokkades uit het recente verleden. Dit heeft geleid tot het intrekken van de wens voor een personeelsvertegenwoordiging. Om de informatiehuishouding te optimaliseren is een start gemaakt met de implementatie van SharePoint.

Transformatie en vernieuwing vragen om nieuwe structuren, afspraken, competenties en samenwerkingsrelaties. De bedrijfsprocessen zijn verder gestroomlijnd. Dit had tot gevolg dat de functie van directeur Bedrijfsvoering met ingang van 1 januari 2018 overbodig werd. De bij deze functie horende portefeuille ICT en innovatie werd geïntegreerd onderdeel van de reguliere bedrijfsvoering.
Om de toekomstige organisatie beter te voorzien van relevante sturingsinformatie is externe deskundigheid ingehuurd, o.a. voor de realisatie van een integraal informatiedashboard. Met het wegvallen van functies en het vertrek van een aantal personeelsleden kwam er ook ruimte voor nieuwe expertise, passend bij de nieuwe vraagstukken van de organisatie. Per 1 april trad een leidinggevend eventmanager in dienst en in de loop van 2017 werd de organisatie versterkt door een tweetal jonge professionals op het gebied van nieuwe media.

Van 17 januari tot 1 mei is er een waarnemend directeur ingehuurd. Voor de ondersteuning op HRM-gebied is er gewisseld van HRM-partner.
In 2017 is gestart met het voeren van jaarlijkse functioneringsgesprekken. Per 17 februari is de voormalig directeur Bedrijfsvoering uitgevallen. Aan de rechtbank is ontbinding van het arbeidscontract aangevraagd voor deze functie. De ontbinding is toegekend per 1 maart 2018.

Nooit eerder waren er zoveel vrijwilligers bij de bibliotheek betrokken. Er kwamen in 2017 maar liefst 29 vrijwilligers bij, wat het totaal op 87 bracht. Deskundige en sociaal betrokken vrijwilligers zijn onmisbaar voor nieuwe vormen van samenwerking, experimenten met co-creatie en sociale innovatie. Hun enthousiaste inzet is van groot belang voor het bieden van een succesvolle programmering.

2.3 ONTWIKKELING DIENSTVERLENINGS-CONCEPT ATRIUM

Op verzoek van de gemeenteraad is de mogelijkheid onderzocht om tot verlevendiging van het Atrium - de begane grond van het Stadshuis - te komen. Gedurende het hele jaar is, in samenwerking met partners, hard gewerkt aan een innovatief dienstverleningsconcept.
Alle partners (WIL, GGD, Geynwijs, Stadswinkel, MOvactor en De tweede verdieping) bleken bereid om out of the box te denken en op basis van behoefteanalyses van inwoners te komen tot een inhoudelijk innovatieplan. De gezamenlijke doelen van deze vitale coalitie zijn een integrale publieke dienstverlening en verlevendiging van het Stadshuis. Het resultaat hiervan is vastgelegd in een Programma van Eisen (programmatisch, functioneel en ruimtelijk). Helaas kon de gemeenteraad op 18 december 2017 (nog) niet tot definitieve besluitvorming overgaan. De gevolgen van uitstel van deze besluitvorming zijn voor De tweede verdieping op dit moment nog niet te overzien.

Positieve gezondheid & de Lijfstyleweek

De bibliotheek was ook in 2017 medeorganisator van en deelnemer aan de Lijfstyleweek. De bibliotheek verzorgde via haar website www.nieuwegeingezond.nu de informatievoorziening rondom de Lijfstyleweek. Ook stonden er een drietal activiteiten geprogrammeerd in de bibliotheek: de ouder-kindochtend XXL, het Fitlab (een gamewedstrijd rondom sportieve games) en een bijeenkomst van 'Het blije brein' met als thema 'Train je brain' over games om je hersenen fit te houden.

2.4 SAMENWERKING

Samenwerking met lokale partners is (en blijft) essentieel voor succes. Ook in 2017 is fors ingezet op samenwerking met lokale partijen als de Kerngroep Lijfstyle, MOvactor, GGDru, gemeente en het Anna van Rijn College. De samenwerking met de GGDru komt tot uitdrukking in het project BabyBiebBox. Met het Vrijwilligershuis is een experiment gestart om gezamenlijk te komen tot co-creactie met vrijwilligers. De samenwerking tussen De tweede verdieping en Stichting Samen voor Nieuwegein heeft geresulteerd in een gezamenlijke aanpak van de bewustwordingscampagne laaggeletterdheid ten behoeve van werkgevers en professionals.
In 2017 is besloten niet langer deel te nemen aan het binnenstadsmanagement. De samenwerkingen met RTV9 en EVC Multi Media zijn voortijdig beëindigd. De samenwerking met de gemeente heeft zich geconcentreerd op een drietal vlakken: het Atriumconcept, de gesprekken met beleidsadviseurs Sociaal Domein en het bestuurlijk overleg met de wethouder (6 keer). De belangrijkste gespreksonderwerpen met de wethouder waren knelpunten rondom de structurele financiering, het Atrium en de vernieuwde beleidskoers.

2.5 FINANCIEEL BELEID

De zorgen over het verkrijgen van structurele financiële middelen waren wederom onverminderd groot. De daling van het aantal (betalende) leden zet door, de kosten stijgen en de inkomsten dalen. Het hele jaar stond in het teken van meer efficiënte bedrijfsprocessen en de zoektocht naar mogelijkheden om de bibliotheekautomatisering elders onder te brengen. In het afgelopen jaar is ook een nieuw, klantgericht en vereenvoudigd tarievensysteem ontwikkeld dat met ingang van 2018 in werking treedt. In november kwam het goede nieuws dat de gemeente nieuwe programma's voor het Sociaal Domein wilde inkopen ter waarde van € 180.000,- aansluitend op de nieuwe beleidskoers. In het project met innovatiesubsidie van de provincie Utrecht is dit jaar verder gewerkt aan de ontwikkeling van beacontechnologie in relatie met bibliotheekcontent. De definitieve oplevering van een gepersonifieerde speurtocht voor kinderen tussen 10 en 12 jaar vindt begin 2018 plaats.

"Als Nieuwegeins bedrijf maken wij samen met de Media Makerspace van de bibliotheek nieuwe technologieën zoals 3D-printen toegankelijk voor jongeren en onderwijs."

Joost Hellinga,
FilRight 3D-printing

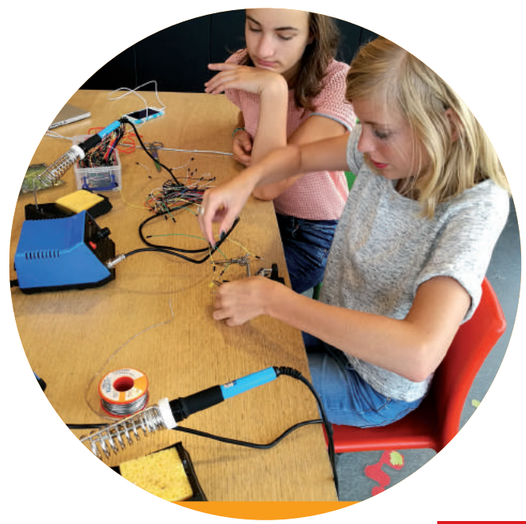

2.6 TOEKOMST

De maatschappelijke ontwikkelingen, waaronder digitalisering en decentralisatie van overheidstaken, gaan snel. Om gelijke tred te houden en relevant te blijven in het dagelijks leven van de Nieuwegeiner wordt van de organisatie een hoge mate van flexibiliteit en slagkracht gevraagd.
Het rapport van de Wetenschappelijke Raad Regeringsbeleid (WRR) 'Weten is nog geen doen' (2017) geeft duiding aan de maatschappelijke vraagstukken die uit de participatiesamenleving voortkomen.

Naast denkvermogen is 'doenvermogen' minstens zo belangrijk om aan de hoge eisen van de participatiesamenleving te kunnen voldoen. De overheid verwacht van burgers steeds vaker dat ze zelfredzaam zijn op het gebied van gezondheid, persoonlijke financiën en de arbeidsmarkt. De WRR vraagt met dit rapport aandacht voor het belang van niet-cognitieve vermogens, zoals een doel stellen, in actie komen, volhouden en om kunnen gaan met verleidingen en tegenslag. Kennis en intelligentie alleen zijn niet genoeg voor redzaamheid. Ook mensen met een goede opleiding en een goed inkomen kunnen in moeilijkheden komen omdat ze even niet opletten of zaken voor zich uit schuiven. Dat geldt zeker op momenten dat het leven tegenzit, zoals bij een echtscheiding, ontslag of faillissement. En soms is het juist de overheid die mensen minder redzaam maakt, omdat ze onvoldoende rekening houdt met verschillen in het doenvermogen van burgers.

Bron: Weten is nog geen doen: een realistisch perspectief op redzaamheid (2017)

De tweede verdieping ziet juist in deze constatering de legitimatie voor toekomstgericht en relevant bibliotheekwerk. Kennis en opleiding zijn in de participatiesamenleving geen garantie voor zelfredzaamheid. Zelfregie, optimisme en proactiviteit zijn hiervoor minstens zo belangrijk. Daaraan kan de bibliotheek een constructieve bijdrage leveren, bijvoorbeeld door programmering op het gebied van positieve gezondheid.

Het afgelopen jaar heeft De tweede verdieping integrale programmalijnen ontwikkeld die erop gericht zijn om Nieuwegeiners te verbinden, te verrijken en te voorzien van kennis en informatie. De bibliotheek kan, als spin in het lokale web, bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken zoals eenzaamheid, laaggeletterdheid of financiële problemen.

Een toekomstbestendige samenwerking met inwoners, samenwerkingspartners en stakeholders leidt tot sociale innovatie en empowerment van doelgroepen. Voor de komende jaren is het voor de bibliotheek een uitdaging om structureel relevant te blijven in het Sociaal Domein. Voor de gemeente ligt er de uitdaging om dit programma van de bibliotheek ook structureel te gaan financieren.

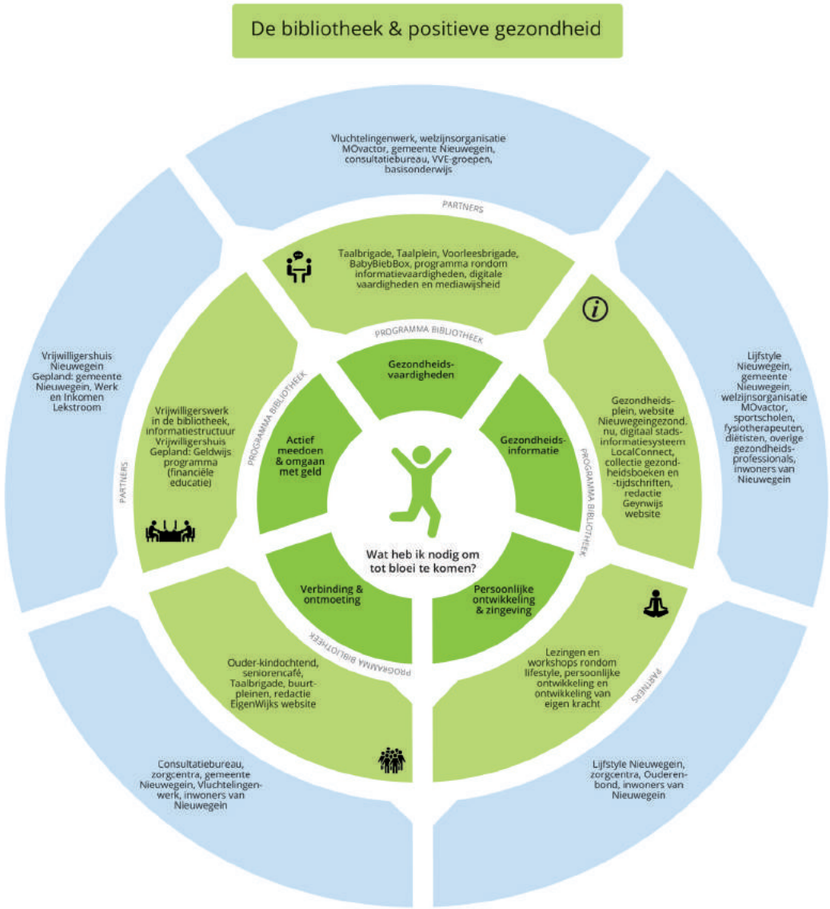

De bibliotheek en positieve gezondheid

Positieve gezondheid & Route 2020

De bibliotheek was één van de sprekers op het landelijke bibliotheekcongres Route 2020, dat in november 2017 in Ede plaatsvond. Bestuurder Gemma Wiegant gaf samen met Sabrina Eijk, programmaleider EigenWijks, en Jan Joost Meijs, directeur van de Roerdomp, een drietal workshops rondom de volgende onderwerpen: positieve gezondheid, de toepassingsmogelijkheden van positieve gezondheid voor een bibliotheek en de samenwerking van de verschillende partners binnen het Nieuwegeinse Lijfstyle-netwerk.

3. HOOGTE-PUNTEN EN JAAR-KALENDER

De transitie van de klassieke uitleenbibliotheek naar de brede maatschappelijke bibliotheek wordt duidelijk zichtbaar in de uitgebreide en gevarieerde programmering. De tweede verdieping heeft in 2017 integrale programmalijnen ontwikkeld om Nieuwegeiners te verbinden, te verrijken en te voorzien van kennis en informatie.

3.1 HOOGTEPUNTEN

Vier voorbeelden van toekomstgericht en relevant bibliotheekwerk geven gezamenlijk een goed beeld van de gevarieerde programmering in 2017.

- **MEDIA MAKERSPACE**
- **COMMUNITYVORMING**
- **TAALPLEIN EN PREVENTIE LAAGGELETTERDHEID**
- **BUURTPLEINEN**

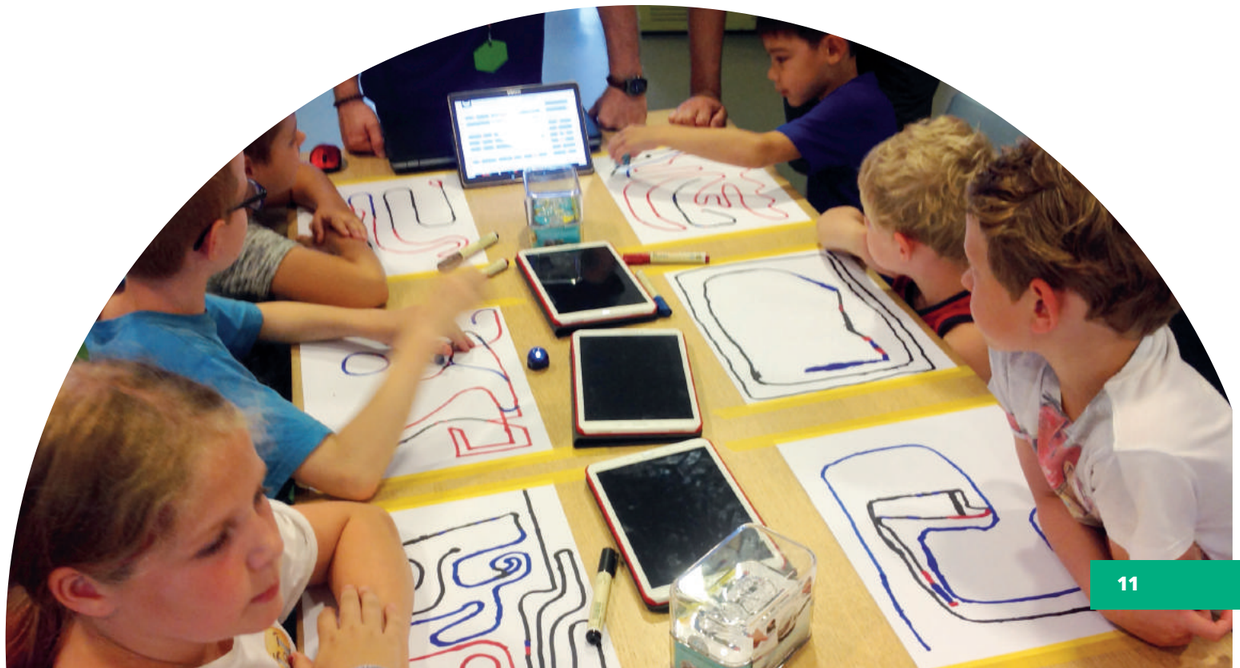

HOOGTEPUNT:
MEDIA MAKERSPACE

Kennis en vaardigheden op het gebied van techniek en media zijn tegenwoordig onmisbaar. In de Media Makerspace ontdekken kinderen en jongeren moderne technologieën en mediavormen en gaan ze er zelf mee aan de slag. Op een leuke en speelse manier trainen ze in de bibliotheek 21e eeuwse vaardigheden zoals mediawijsheid, informatievaardigheden en ICT-basisvaardigheden.

Om succesvol te kunnen zijn in onze moderne maatschappij zijn basiskennis van computers, nieuwe technologieën en digitale geletterdheid belangrijk. Het onderwijs van de toekomst richt zich op deze 21e eeuwse vaardigheden. De bibliotheek ondersteunt met haar community rondom de Media Makerspace dit toekomstgerichte onderwijs. Hierbij voorziet De tweede verdieping vooral in de behoefte van kinderen en jongeren om ruimte voor en begeleiding bij eigen ideeën te krijgen.

Tijdens de Open Labs van de Media Makerspace maken kinderen elke maand op een laagdrempelige manier kennis met verschillende media en technieken: van 3D-printen tot het bouwen en programmeren van robots of het maken van stop motion movies. Ook kunnen ze proefjes doen en experimenteren met techniek en media. Thema's van de Open Labs in 2017 waren onder andere: LEGO world, Superslijm maken en Robotmania. Tijdens de Skills Academy en de Summer School is er ruimte voor verdieping van kennis en vaardigheden. De jonge deelnemers worden tijdens deze activiteiten uitgedaagd om in teams met hun eigen project aan de slag te gaan. Samenwerken en creatief en probleemoplossend denken worden op die manier optimaal gestimuleerd.

"De combinatie van innovatie en technologie en het werken met kinderen is perfect in balans."

Chiara Brouwer,
vrijwilliger

Waar mogelijk konden de kinderen en jongeren hun projecten aan een breed Nieuwegeins publiek voorstellen. In de Summer School 'Hack je kleding' maakten deelnemers bijvoorbeeld 'slimme kleding', zoals schoenen met een geïntegreerde powerbank en een jas met lichtjes.

Afgelopen jaar vond er ook een succesvolle pilot plaats rondom een redactie voor kinderen; de Kidsredactie. Kinderen konden onder begeleiding van een journalist en presentator hun eigen journaal over Nieuwegein maken. In 2018 worden de media-activiteiten van de Media Makerspace verder uitgebreid. De jeugdige reporters gaan de Nieuwegeinse wijken in om lokaal nieuws op te halen.

"Een piano maken met bananen; altijd wat te doen bij de Media Makerspace!"

Goos Rijnders,
vrijwilliger

CIJFERS

- Deelnemers Media Makerspace en Kidsredactie: 512 kinderen
- 6 vrijwilligers
- 67 gemaakte filmpjes

"Ik wil presentator worden en daarom vind ik de onderwerpen leuk om te leren!"

Wessel (10 jaar),
deelnemer

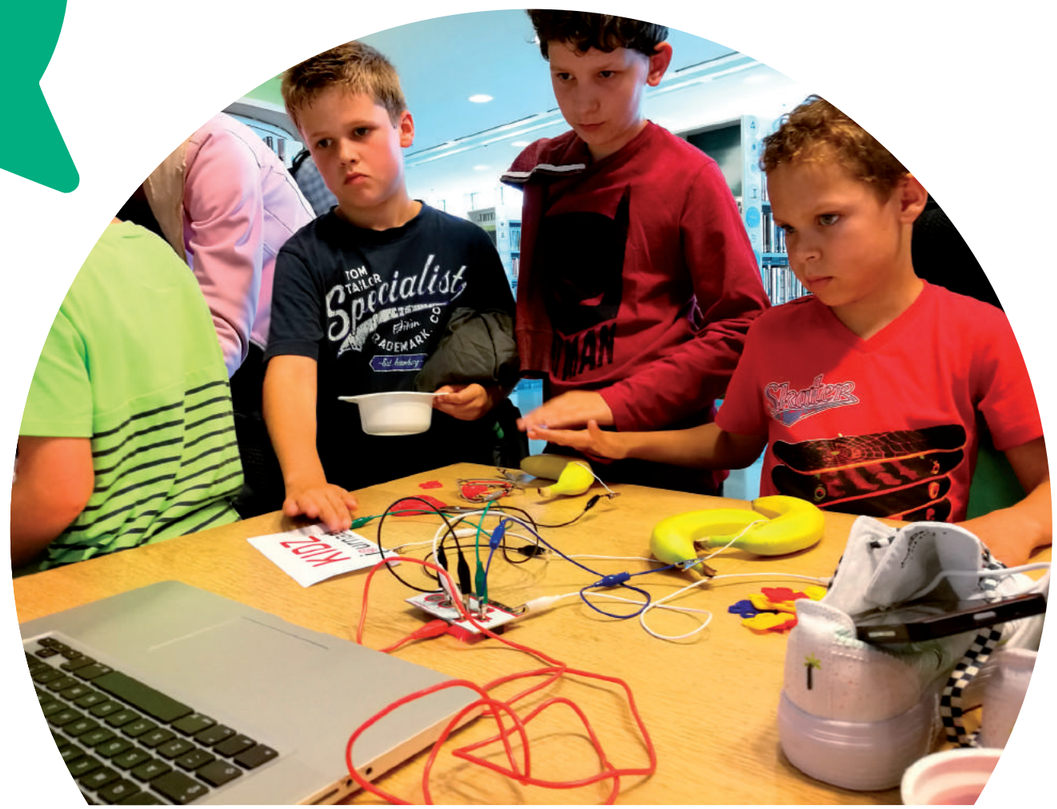

Positieve gezondheid & Minecraft-toernooi

In april 2017 vond in de bibliotheek een Minecraft-toernooi plaats met als thema 'Project HAPPY @ Nieuwegein'. In dit toernooi werden Nieuwegeinse kinderen uitgedaagd om hun eigen 'happy place' voor Nieuwegein te ontwerpen. De kinderen kregen de opdracht om een plek te ontwerpen waarvan niet alleen zijzelf, maar ook de wijkbewoners blij werden. Het winnende idee – een eiland met minibibliotheek, moestuin en picknickplekken - wordt nu met hulp van de jongerenwerkers van MOvactor en met een financiële bijdrage van de gemeente gerealiseerd.

HOOGTEPUNT:
COMMUNITYVORMING

Voor veel Nieuwegeiners is de bibliotheek hun 'third place': de plek waar ze, naast hun eigen woning en hun werk, naartoe komen om te ontspannen en anderen te ontmoeten. Bij De tweede verdieping ontstaan daarom op een organische manier communities: mensen met een gezamenlijk doel of interesse die regelmatig bij elkaar komen. De bibliotheek faciliteert en bouwt mee aan duurzame communities.

Een community is een groep mensen met gezamenlijke kenmerken of interesses die regelmatig samenkomt om elkaar te helpen in het verwezenlijken van doelen en activiteiten. Dit wordt gedaan door het delen van informatie en ideeën en het steunen van elkaar. Hiermee dragen deelnemers vaak bij aan het ontwikkelen van een duurzame gemeenschap.

Ouderkind-ochtenden
Tijdens de ouder-kindochtenden in de bibliotheek ontmoeten ouders met jonge kinderen (0 t/m 3 jaar) elkaar. Ze wisselen tips en informatie uit over thema's zoals de opvoeding van hun kinderen, peuterspeelzalen en scholen in Nieuwegein, leuke gezinsactiviteiten in Nieuwegein en meer. De bibliotheek verzorgt informatie over taalontwikkeling, voorlezen en de leukste voorleesboeken. Doordat de ouders en kinderen gedurende een langere periode wekelijks bij elkaar komen, ontstaan er onderling veel vriendschappen. De deelnemers vieren bijvoorbeeld ook de verjaardagen van de kinderen samen of passen op elkaars kinderen. Kortom, de groepsleden vinden ook veel steun bij elkaar in het dagelijks leven.

De bibliotheek faciliteert de ouder-kindcommunity door ruimtes en materialen (voorleesboeken, Voorleesgids, speelgoed) beschikbaar te stellen én door een keer per maand een verdiepende workshop aan te bieden. Hierin staat een door de ouders zelf aangedragen onderwerp centraal, zoals 'Bewegen met je kind', 'Ontspanning voor ouder en kind', 'Gezonde hapjes maken' of 'EHBO bij kinderen'.

Naast de community rondom ouders van baby's en peuters zijn ook de volgende communities in de bibliotheek ontstaan:

Taalbrigade NT2
De Taalbrigade NT2 bestaat uit vrijwilligers die anderstaligen op weg helpen met taal, in het kader van actief burgerschap. Zij oefenen samen met het lezen en spreken van de Nederlandse taal. Elke vrijdagochtend kunnen taalzoekers hiervoor terecht in de bibliotheek. Er wordt geoefend aan de hand van maandthema's zoals Verkeer, Gezondheid en Politiek. Elk thema wordt uitgebreid geïntroduceerd tijdens een maandelijkse startbijeenkomst.

Voorleeslunches voor senioren
Iedere laatste woensdag van de maand luisteren senioren in de leeszaal naar verhalen die vrijwilligers van de Voorleesbrigade voorlezen. Daarna is er tijd voor een hapje en een drankje en het uitwisselen van eigen verhalen.

"Ik vind veel mensen ontmoeten leuk. En meer taal leren en veel oefenen. Want ik wil liever praten er zinnen maken dan alleen woordjes leren. "

Dilhani Herath,
deelnemer Taalbrigade

Positieve gezondheid & ouderkind-ochtenden

Tijdens de ouder-kindochtenden vonden op woensdagochtend verschillende workshops rondom gezondheid plaats. Bijvoorbeeld de workshops 'Gezonde hapjes voor je kleintje', 'Beweegkriebels' of 'Kinder-EHBO'. De onderwerpkeuze voor een workshop werd gemaakt in overleg met de ouders. Tijdens de workshops werden ouders en kinderen uitgedaagd om actief aan de slag te gaan met deze onderwerpen.

CIJFERS

- Ouder-kindochtend:
  166 ouders + 164 kinderen
- Taalbrigade:
  26 vrijwilligers + 94 taalzoekers
- Voorleesbrigade:
  16 vrijwilligers

"Iedereen maakt hier nieuwe vrienden. Wij helpen elkaar met verschillende zaken: ook met gezondheid, scholen, juridische zaken, dokters en al dat soort dingen."

Magdalena Murakska,
moeder en initiatiefnemer
ouder-kindochtend

HOOGTEPUNT:
TAALPLEIN & PREVENTIE LAAGGELETTERDHEID

Naar schatting 16% van de Nieuwegeiners heeft moeite met taal, aldus de Stichting Lezen & Schrijven. De meerderheid van deze laaggeletterden heeft het Nederlands als moedertaal. Deze groep is lastig traceerbaar. Zij schamen zich voor hun lage taalvaardigheid. Laaggeletterdheid wordt pas een probleem bij levensveranderende gebeurtenissen; gezondheidsproblemen, partnerverlies of werkloosheid. In de bibliotheek is een Taalplein ingericht. Door laaggeletterdheid in Nieuwegein bespreekbaar te maken kan de vicieuze cirkel - lage taalvaardigheid van ouders leidt vaak tot laaggeletterdheid van hun kinderen – doorbroken worden.

Met digitaal en fysiek materiaal van het Taalplein kunnen laaggeletterden in de bibliotheek hun woordenschat, leesvaardigheid en kennis van het schrift vergroten.
Er is ook een samenwerkingsverband met Samen voor Nieuwegein gestart. Dit werkgeversnetwerk heeft in 2017 laaggeletterdheid als focuspunt gekozen. Een gezamenlijke letterkoekjesactie vond tijdens de Week van de Alfabetisering (begin september) plaats. Er werden letterkoekjes uitgedeeld in gezondheidscentra, kinderdagverblijven, onderwijsinstellingen, bij de gemeente, MOvactor en de penitentiaire inrichting. Op deze manier kon een laagdrempelig gesprek over laaggeletterdheid ontstaan.
Daarnaast nam De tweede verdieping het initiatief tot horizontale samenwerking met het Regionaal Taalhuis Lekstroom.

CIJFERS
Taalbrigade NT2:
- Inschrijvingen: 94 taalzoekers
- Gemiddelde opkomst: 35 personen
- 22 vrijwillige Taalbrigadiers

Letterkoekjesactie:
- 20 afgiftepunten
- 60 pakken koekjes
- 1800 Nieuwegeiners

Gezondheidsvaardigheden & de Taalbrigade

Tijdens de bijeenkomsten van de Taalbrigade worden deelnemers gestimuleerd om te werken aan hun gezondheidsvaardigheden. Ze oefenen met het spreken en lezen van het Nederlands en trainen hun informatievaardigheden. Aan bod kwamen onder andere: een gesprek met de dokter en het Nederlandse gezondheidszorgsysteem.

"Ik vond de conferentie statushouders & gezondheid interessant en zeer de moeite waard. Nogmaals mijn dank daarvoor."

Arn Rijkes,
docent NT2
bij NLeducatie

De bibliotheek zette in 2017 in op zichtbaarheid in de wijken. Via de Buurtpleinen worden doelgroepen bereikt die niet of minder in staat zijn om de bibliotheek in het stadscentrum te bezoeken. Op de Buurtpleinen Zuid, Doorslag, Galecop en Batau is een leeslounge met een doelgroepgerichte collectie beschikbaar. Daarnaast is het digitale stadsinformatiesysteem LocalConnect op 11 locaties door de stad aanwezig. Het bieden van relevante programmering in de wijken is een ander speerpunt in de wijkgerichte aanpak van de bibliotheek.

Collectie
Op de Buurtpleinen Zuid, Doorslag, Galecop en Batau zijn leeslounges met selfservice gevestigd. Deze uitleenpunten hebben een doelgroepgerichte collectie (voor senioren en kinderen tot de kleuterleeftijd). De collectie wordt wekelijks bijgehouden door vrijwilligers. Twee keer per jaar wordt de collectie gewisseld. Er zijn in 2017 op de Buurtpleinen 19.798 materialen uitgeleend en 2.301 titels gereserveerd.

Lokale informatie
Alle Buurtpleinen zijn aangesloten bij LocalConnect, het stadsinformatiesysteem dat ook vertegenwoordigd is bij gezondheidscentra, de gemeente en de bibliotheek. Zodoende bereikt LocalConnect een groot deel van de Nieuwegeiners met maatschappelijke, lokale en objectieve informatie.

Wijkgerichte programmering
In 2017 is de samenwerking met MOvactor om tot wijkgerichte programmering op de Buurtpleinen te komen verder uitgewerkt.
In juli verzorgde de bibliotheek een Jip & Janneke feestje voor peuters en kleuters tijdens het Gras festival op Buurtplein Batau.
De workshopreeks 'Het blije brein' werd zowel op Buurtplein Zuid als op Buurtplein Galecop aangeboden. Deze workshops hadden als doel om senioren mentaal fit te houden. De thema's 'Voed je hersenen' en 'Train je brain' bleken populair bij buurtbewoners.
In november vond op Buurtplein Galecop een zorginnovatiemarkt plaats. Hier werden allerlei handige hulpmiddelen gedemonstreerd om als senior langer thuis te kunnen wonen, zoals een zorgrobot.
Daarnaast ging in november de Verkiezingstour op Buurtplein Zuid van start, een opmaat naar de gemeenteraadsverkiezingen in 2018. Deze Verkiezingstour bezocht elke tweede dinsdag van de maand een Buurtplein, waarbij een wethouder en lokale politicus met wijkbewoners in gesprek gingen over aandachtspunten in de wijk.

CIJFERS
- 5 leeslounges
- 19.798 uitleningen
- 2.301 reserveringen

3.2 JAARKALENDER

JANUARI

04 Workshop vloggen
11 Ouder-kindochtend
19 Lunchpauzelezing Weet wat je eet
25 Start Voorleesdagen: brunch
28 Voorlezen op Cityplaza

FEBRUARI

01 Voorlezen op Cityplaza
08 Ouder-kindochtend
20 Anna van Rijnlezing: invloed van jongeren op taal
22 Voorrondes Voorleeskampioenschap
23 Nieuwegeinlezing: geboorte van een stad

MAART

01 Lunchpauzelezing door Vrouwkje Tuinman
02 Lezing Femke Halsema: memoires van een politica
08 Ouder-kindochtend
14 Finale Voorleeskampioenschappen
16 Diabetes Challenge
25 Vertelkring Raconte
28 Workshop Voed je hersenen Buurtplein Zuid
30 Boekenborrel Verboden vruchten

APRIL

12 Ouder-kindochtend: eetplezier met de allerkleinsten
20 Lunchpauzelezing Wereldboekendag
20 Info- en spelavond Shogi
21 Prijsuitreiking fotowedstrijd Nieuwegein fietst
24 Start Minecrafttoernooi Project Happy

MEI

01 Opening presentaties 4 en 5 mei Comité
01 Prijsuitreiking Minecrafttoernooi Project Happy
04 Lunchpauzelezing door Renée Blom
10 Ouder-kindochtend: feest met Jip en Janneke
11 Jip en Janneke feestje PSZ Kikker
12 Jip en Janneke feestje PSZ Kikker
12 Jip en Janneke feestje PSZ Pinocchio
13 Open lab: Let's make some noise
18 Lunchpauzelezing Ton de Gruijter
30 Jip en Janneke feestje PSZ Blokkendoos
31 Pilot Kidz journaal

JUNI

02 Workshop 3D-printen
07 Pilot Kidz journaal
09 Workshop 3D-printen
10 Open lab: LEGO world
14 Ouder-kindochtend: baby- en peuteryoga
16 Workshop 3D-printen
21 Kidz journaal
28 Lancering Kidz journaal

JULI

01 Jip & Janneke feestje op Buurtplein Batau
08 Open lab: Robotmania
12 Stichting Gaaf: LEGO Mindstorms
19 Fietstocht Ton de Gruijter
26 Vakantievloggen

AUGUSTUS

09 Gameles voor senioren
12 Open lab: Fifa toernooi
14-16 Summer school: hack je kleding
23 Boektaxatie door Arie Molendijk
29 Workshop Voed je hersenen Galecop

SEPTEMBER

09 Open lab: superslijm
13 Ouder-kindochtend: muziek voor de kleinsten
18 Train je brain Buurtplein Zuid
20 Ouder-kindochtend XXL (Lijfstyle week)
24 City festival: makerspace & literaire modeshow
27 Introductie 3D-printen
28 Nieuwegeins Peil

OKTOBER

01 Media Makerspace op de kunstmarkt
04 3D-griezelbeest maken
05 Stakingsdag: programma voor basisscholieren
06 Nationale voorleeslunch voor senioren
07 Griezelfilmavond
11 Ouder-kindochtend: EHBO bij baby's en peuters
11 Griezelfilm maken
11 Signeersessie Bram Botermans
11 Informatieavond Coming Out dag
12 Lunchpauzelezing stratenplan Nieuwegein
13 Giga Grote Griezelfeest
14 Open lab: griezellab
18 Codeweek: scratch basics
25 Introductie 3D-printen
26 Nieuwegeinlezing: opgravingen bij Het Klooster

NOVEMBER

01 Pilot Kidsredactie
02 Infoavond gezondheid en statushouders
07 Workshop Train je brain Galecop
08 Ouder-kindochtend: dansletters
11 Open lab: Ninjago
14 Verkiezingstour Buurtplein Zuid
15 Pilot Kidsredactie
17 Zorginnovatiemarkt Galecop
22 Tabletspeurtocht Kraak de code
24 Skills Academy: scratch
29 Voorleeslunch voor senioren
29 Introductie 3D-printen
30 Informatieavond Veilig internetten

DECEMBER

01 Skills Academy: scratch
02 Sinterklaas leest voor
08 Skills Academy: scratch
09 Open lab: jingle bells
12 Verkiezingstour Buurtplein Doorslag
13 Ouder-kindochtend: samen tekenen
14 Start Minecrafttoernooi Looking forward
15 Start boekensale met Nieuwegeins kamerkoor
27 Voorleeslunch voor senioren
27 Introductie 3D-printen

4.

RESULTATEN 2017

4.1 RESULTATEN PER PRODUCTGROEP

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste resultaten per productgroep gepresenteerd. Hierbij is zoveel mogelijk rekening gehouden met de opbouw van de productsubsidie. In hoofdstuk 4.2 worden de resultaten visueel weergegeven. De productresultaten zijn onderverdeeld in de volgende clusters:

A. Collectie en uitleen
B. Leesbevordering, onderwijs en mediawijsheid
C. Informele educatie en culturele programmering
D. Lokale informatie en meningsvorming

A. COLLECTIE EN UITLEEN

Collectie non-fictie

De boekcollectie non-fictie bevat 16.493 exemplaren. Daarnaast is een uniek aanbod e-content beschikbaar:

- Nederlandse Centrale Catalogus
- Consumentenbond
- Muziekweb
- NBD databanken (Literom en uittrekselbank)
- Oefenen.nl (voor anderstaligen en mensen met een taalachterstand)
- Edia: slimme nieuwslezer met gesproken digitale krant
- Bibliotheek Online (gratis cursusaanbod)
- Theorie.nl (voor rijbewijs)
- Steffie.nl (eenvoudige uitleg over complexe onderwerpen)

Voor de jeugd is onderstaande e-content beschikbaar:

- www.jeugdbieb.nl
- www.bibliotheek.nl/werkstuk
- www.leesplein.nl

Collectie fictie

Naast het landelijke aanbod van ruim 10.000 e-boeken bevat de fictiecollectie 49.385 exemplaren. Elke maand worden hieruit boekentips geselecteerd voor leners van alle leeftijden.

- Boekentips voor 0 t/m 6 jaar: Leespluim
- Boekentips voor 7 t/m 11 jaar: Sieb leest
- Boekentips voor 15 t/m 17 jaar: Young Adult
- Boekentips voor 18+ jaar: Boek van de maand

Leespluim van de Maand: 0 t/m 6 jaar
De Leespluim is een bekroning voor kwalitatieve boeken voor jonge kinderen. Een vakkundige jury kiest maandelijks een boek dat zowel leesplezier als taalvaardigheid bij deze doelgroep bevordert. De bibliotheekredactie besteedt aandacht aan deze titels op de website en via de digitale schermen op de jeugdafdeling.

Boekentip Sieb leest: 7 t/m 11 jaar
Sieb van de Bieb is de jeugdmascotte van de bibliotheek. Elke maand zorgt de mediacoach dat zijn boekentip voor kinderen van 7 tot 12 jaar in digitale vorm op de jeugdafdeling verschijnt.

Boekentip Young Adult: 15 t/m 17 jaar
Young Adult boeken worden specifiek geschreven voor jongeren in de leeftijd van 15 tot 17 jaar. De thema's sluiten aan bij de belevingswereld van jongeren. Vaak zijn de titels verbonden met social media of een website.

Vraagbemiddeling, advisering en klantenservice
In de bibliotheek zijn 8 publieksvriendelijke raadpleegpunten voor het catalogusprogramma.
Er zijn 977 digitale vragen aan de klantenservice gesteld. Deze vragen hebben veelal betrekking op de ledenadministratie, contributie en reserveringen. De klantenservice heeft digitale vragen binnen 2 werkdagen beantwoord. De gemiddelde wachttijd voor klantvragen in de bibliotheek bedroeg 5 minuten. In de 63 openingsuren van de centrale vestiging wordt de klantenservicemedewerker geassisteerd door 47 vrijwilligers in de rol van gastvrouw of gastheer. Deze vrijwilligers helpen de klanten ook bij het gebruik van de zelfbediening en de betaalautomaat.

Uitleenfunctie
In 2017 zijn er 234.330 uitleningen geweest. Dit is een daling van ruim 4% ten opzichte van 2016. Het aantal leners is voor het eerst in jaren stabiel gebleven op ruim 10.300.

Buurtpleinen
Om de ontmoetingsfunctie van de Nieuwegeinse buurtpleinen te stimuleren heeft de bibliotheek er een aantal leeslounges gevestigd, in samenwerking met MOvactor. Bezoekers vinden er een actueel aanbod van boeken, kranten en tijdschriften en kunnen er materialen inleveren, verlengen en reserveren. Naast deze service wordt via de schermen van LocalConnect lokale informatie gegeven op het gebied van welzijn, gezondheid, veerkracht en leesbevordering.
In Dorpshuis Fort Vreeswijk bevindt zich een BoekenPlusPunt. Hier staat een boekencollectie die speciaal op de oudere buurtbewoners gericht is.

Studie- en werkplekken
Er zijn 34 werkplekken in de bibliotheek beschikbaar, waarvan 2 kantoorfietsen. Alle werkplekken zijn voorzien van internettoegang en 63 uur per week beschikbaar.

Bibliotheek-aan-huisservice
De bibliotheek-aan-huisservice is beschikbaar voor klanten die minder mobiel zijn. De materialen worden thuisbezorgd door de fietstaxi van WederX. Er maakten 20 klanten gebruik van deze dienst met 3600 uitleningen. Het gemiddelde aantal geleende titels per klant is toegenomen van 144 naar 180 exemplaren.

B. LEESBEVORDERING, ONDERWIJS EN MEDIAWIJSHEID

VOOR BABY'S EN DREUMESEN:

Ouder-kindochtend
Ouders met jonge kinderen (van 0 t/m 3 jaar) ontmoeten elkaar elke woensdagochtend in de bibliotheek. De mediacoach geeft praktische tips over taalontwikkeling, voorlezen en de leukste voorleesboeken. Ouders wisselen ervaringen en tips uit terwijl de kinderen spelen of meedoen aan een (voorlees-)activiteit. Eén keer per maand verzorgt de bibliotheek een verdiepende workshop met afwisselende thema's, zoals 'Bewegen met je kind', 'Gezonde hapjes' of 'EHBO voor kinderen'.
Hoogtepunt was de XXL editie van de ouder-kindochtend tijdens de Lijfstyleweek, waar verschillende partners workshops gaven over baby- en peuteryoga, gezonde peuterhapjes, beweegkriebels, centering pregnancy en voorlezen.
Publieksbereik: 166 ouders + 164 kinderen

BabyBiebBox
De BabyBiebBox is een cadeau voor jonge ouders en hun kindje van de bibliotheek, het consultatiebureau en Bruna City. Hierin zitten boekjes voor de allerkleinsten, een poppetje en veel informatie over hoe je voorlezen nog leuker maakt. Ouders uit de gemeente Nieuwegein krijgen op het consultatiebureau een waardebon. Hiermee kunnen ze in de bibliotheek de BabyBiebBox ophalen en hun baby meteen gratis inschrijven bij de bibliotheek. Ouders krijgen ook een uitnodiging voor de ouder-kindochtenden in de bibliotheek.
Publieksbereik: 100 uitgedeelde BabyBiebBoxen

Voorleesbrigade
De vrijwilligers van de Voorleesbrigade hebben op talloze locaties in Nieuwegein voorgelezen, bijvoorbeeld bij het consultatiebureau, bij huiskamerprojecten van MOvactor, in Cityplaza (Bruna, Jumbo), het Natuurkwartier en op de Buurtpleinen.
Publieksbereik: +/- 750 kinderen

VOOR KINDCENTRA EN PEUTERS:

De bibliotheek biedt de Nieuwegeinse kinderopvang jaarlijks een dienstenaanbod op maat. Bij peuterspeelzalen Kikker, Pinocchio en Blokkendoos vond een gezellig en leerzaam Jip & Janneke feestje plaats. Met verhaaltjes, liedjes en spelletjes werd spelenderwijs aan de taalontwikkeling gewerkt. 10 VVE-groepen van KNM Kind & Co kwamen langs voor een rondleiding.
Publieksbereik: 148 kinderen, 70 volwassenen

VOOR BASISONDERWIJS:

Het dienstenaanbod voor het basisonderwijs kent een meer traditioneel boekenaanbod en een eigentijds aanbod voor mediawijsheid en gamification. Door 12 basisscholen zijn producten afgenomen. Er kwamen 902 leerlingen van 47 groepen op bezoek in de bibliotheek. Daarnaast kregen 66 leerlingen op school een workshop.
378 leerlingen namen deel aan leesprojecten zoals de Boekentorens van Nieuwegein.
Publieksbereik: 1.346 kinderen

Voorleeskampioenschappen groep 7 en 8
Voor deze voorleeswedstrijd vaardigden Nieuwegeinse basisscholen per school hun beste voorlezer af. Deze schoolkampioenen streden om de titel 'Voorleeskampioen van Nieuwegein'. De kampioen kreeg een plaats in de provinciale finale. De halve finales en de Nieuwegeinse finale werden door de bibliotheek georganiseerd.
Publieksbereik: 320 bezoekers, 14 voorlezers

Kinderboekenweek
Het thema van de Kinderboekenweek was Griezelen. Kinderen konden hun eigen griezelfilm maken met spannende special effects. Hoogtepunt van de Kinderboekenweek was het slotfeest. De kinderen gingen op griezeljacht door de bibliotheek om een bloedstollend mysterie te ontrafelen.
Publieksbereik: 87 kinderen en 45 volwassenen

Signeren door Bram Botermans
De beroemde held Bram Botermans van de populaire boekenreeks 'Leven van een loser' kwam op 11 oktober naar de bibliotheek. Kinderen konden op de foto met Bram en hun boeken laten signeren. De signeersessie kwam tot stand in samenwerking met Bruna Cityplaza.
Publieksbereik: 30 kinderen

VOOR VOORTGEZET ONDERWIJS:

Voor het Anna van Rijn College heeft de bibliotheek structureel aanbod voor middelbare scholieren ontwikkeld op het gebied van mediawijsheid en leessmaakontwikkeling. In het kader van deze samenwerking vonden er brugklasbezoeken plaats. Brugklasleerlingen konden kennismaken met alle mogelijkheden van de bibliotheek. Alle leerlingen kunnen met hun schoolpas lenen bij de bibliotheek.
Publieksbereik: 1.173 leerlingen

MEDIA MAKERSPACE (6 T/M 14 JAAR):

Kennis en vaardigheden op het gebied van techniek en media zijn tegenwoordig onmisbaar. In de Media Makerspace ontdekken kinderen en jongeren moderne technologieën en mediavormen en gaan ze er zelf mee aan de slag. Op een laagdrempelige, speelse manier trainen ze in de bibliotheek 21e eeuwse vaardigheden zoals mediawijsheid, informatievaardigheden en ICT-basisvaardigheden.

MINECRAFT:

Minecraft toernooi: Project Happy
De deelnemers gingen in teams aan de slag om een eigen 'happy place' te ontwerpen in Minecraft. Er werden speeltuinen, hondenspeelplaatsen, pretparken en speeleilanden gebouwd. De winnaars van het toernooi mogen hun eigen ontwerp in Nieuwegein gaan uitvoeren. De activiteit was een samenwerking met Lijfstyle, MOvactor en Media Markt Nieuwegein.
Publieksbereik: 43 deelnemers

Minecraft toernooi: looking forward
De deelnemers gingen in teams aan de slag om hun gebouw van de toekomst te bouwen in Minecraft. Dit keer moesten ze rekening houden met een belangrijke regel, ze mochten namelijk maar 18 blokken gebruiken. Verder moest er een verwijzing zijn naar een plek in Nieuwegein. De uiteindelijke winnaar had een heel modern bejaardencentrum, met bioscoop, zwembad, sportschool, restaurant en helikopter gebouwd in Galecop.
Publieksbereik: 17 deelnemers

OPEN LABS:

Elke tweede zaterdag van de maand maken kinderen van 6 t/m 12 jaar in de bibliotheek gratis kennis met de nieuwste media en techniek. Door zelf aan de slag te gaan ontdekken ze hun talenten en ontwikkelen ze vaardigheden voor de maatschappij van de toekomst.

Open Lab: let's make some noise
Muziek maken met bananen en een vloerpiano maken stonden op het programma. De deelnemers maakten ook speciale geluidswenskaarten met een ingesproken boodschap.
Publieksbereik: 10 deelnemers

Open Lab: LEGO World
Tijdens LEGO World maakten de deelnemers stopmotion filmpjes met LEGO. Er werden LEGO blokjes geprint met de 3D-printer en geprogrammeerd met LEGO Mindstorms.
Publieksbereik: 30 deelnemers

Open Lab: robotmania
Deelnemers mochten zelf tekenrobots maken. Daarnaast kwamen de ozobots in actie, die een getekende lijn volgen. Ook werden er met LEGO Mindstorms handige kleursorteermachines gebouwd en geprogrammeerd.
Publieksbereik: 30 deelnemers

Open Lab: Fifa-toernooi
De deelnemers gingen de strijd aan om de Fifa-kampioen van Nieuwegein te worden. Door heel de bieb werd er gegamed. Deze activiteit vond plaats in samenwerking met Media Markt Nieuwegein en Microsoft Nederland.
Publieksbereik: 18 deelnemers

Open Lab: superslijm
Met een basis van lijm, water, baking soda en lenzenvloeistof gingen deelnemers aan de slag. Ze konden verschillende soorten slijm maken: kleur, glitter, knetter en glow in the dark slijm.
Publieksbereik: 40 deelnemers

Open Lab: griezelen
Tijdens dit Open Lab werden er lichtgevende pompoenen gemaakt. In het donkere gamelab regisseerden de deelnemers hun eigen spannende mini-griezelfilms.
Publieksbereik: 15 deelnemers

Open Lab: Ninjago
Deelnemers konden hun eigen 3D-geprinte LEGO Ninjago figuur printen. Ze maakten stopmotion films met LEGO Ninjago en speelden LEGO Ninjago games.
Publieksbereik: 40 deelnemers

Open Lab: jingle bells
Er werden unieke kerstkaarten gemaakt met een geluidsopname erin. Uit de 3D-printer kwamen de mooiste kerstversieringen.
Publieksbereik: 8 deelnemers

SKILLS ACADEMY:

Skills Academy: 3D ontwerpen
Met Doodle 3D ontdekten de deelnemers hoe je in 3D kunt ontwerpen op de tablets. Daarnaast kregen ze uitleg over de 3D-printer. Iedere deelnemer ontving een heus 3Diploma en mocht de zelfgeprinte ontwerpen meenemen. Met hun 3Diploma mogen de deelnemers nu gebruik maken van de 3D-printers in de bieb, tegen betaling van materiaalkosten.
Publieksbereik: 9 deelnemers

Skills Academy: Scratch
13 deelnemers gingen aan de slag met het maken van een eigen game. Er werden eigen versies van de games Pong en Flappy bird gemaakt. Alle deelnemers ontvingen na afloop een Scratch Diploma.
Publieksbereik: 13 deelnemers

OVERIGE ACTIVITEITEN:

Pilot Kidsredactie
De deelnemers leerden hoe je presenteert voor een camera en hoe je een goed interview maakt. Niet alleen in de studio voor een green screen, maar ook met voorbijgangers op straat.
Publieksbereik: 5 deelnemers

Pilot Stichting GAAF
Deze stichting voor meer- en hoogbegaafde kinderen kwam naar de bibliotheek voor een uitdagende middag. De kinderen gingen programmeren met LEGO Mindstorms. Ook knutselen met de 3D-pen en kennismaking met de 3D-printers stonden op het programma. Ouders konden informatie uitwisselen en kregen tips voor boeken over hoogbegaafdheid.
Publieksbereik: 26 deelnemers

Summer school: hack je kleding
In 3 dagen hebben de deelnemers kleding gehackt door bestaande kleding te voorzien van lampjes, glitters en motortjes. Door te programmeren werd de kleding slim gemaakt.
Publieksbereik: 6 deelnemers

Introductie 3D-printen
Sinds september vindt elke laatste woensdag van de maand een introductie 3D-printen plaats. Deelnemers leren in een klein groepje hoe je zelf iets kunt ontwerpen en printen.
Publieksbereik: 11 deelnemers

Kunstmarkt
Alle bezoekers van de jaarlijkse Kunstmarkt konden kennismaken met de Media Makerspace door zelf tekenrobots en geluidswenskaarten te maken. Daarnaast maakte de 3D-printer robotjes voor iedereen.
Publieksbereik: bezoekers Kunstmarkt

Code Week: scratch basics
Overal in Europa vinden tijdens de Code Week activiteiten plaats om zoveel mogelijk kinderen in aanraking te laten komen met alle facetten van digitale geletterdheid. Kinderen kunnen leren programmeren, hacken of op een andere manier werken aan hun digitale vaardigheden. In de bibliotheek stond een workshop programmeren met Scratch op het programma.
Publieksbereik: 4 deelnemers

Kraak de Code
In de Week van de Mediawijsheid gingen 3 teams de strijd aan om de code te kraken. Ze speurden door de bibliotheek met tablets om de verborgen aanwijzingen te ontcijferen.
Publieksbereik: 5 deelnemers

Kids Media Lab
In november 2017 startte een pilot rondom een Kids Media Lab in de bibliotheek. Elke tweede en vierde woensdag van de maand gingen kinderen (van 8 t/m 12 jaar) samen met een journaliste aan de slag met allerlei thema's en mediatechnieken zoals vloggen, bloggen of fotograferen. In de praktijk bleek zich al snel een vaste groep van 6 kinderen te vormen. In 2018 zal met deze zeer gemotiveerde en enthousiaste kinderen gekeken worden naar de mogelijkheid om als 'echte redactie' vanuit Nieuwegeinse wijken aan de slag te gaan.
Publieksbereik: 6 kinderen

C. INFORMELE EDUCATIE EN CULTURELE PROGRAMMERING

INFORMELE EDUCATIE

Bakkie bij de bieb
Bezoekers waren elke vrijdagochtend welkom in de bibliotheek om, onder het genot van een gratis kopje koffie of thee, hun krantje te lezen of met elkaar in gesprek te gaan.
Publieksbereik: 100 deelnemers

Taalbrigade
Elke vrijdagmorgen oefende een groep anderstaligen (onder wie veel statushouders) onder begeleiding van 22 vrijwilligers in kleine groepjes of individueel met de Nederlandse taal. De nadruk lag daarbij op het lezen en spreken. Iedere maand kwam er een ander thema aan bod, zoals de geschiedenis van Nieuwegein, het verkeer of gezondheid.
Publieksbereik: 94 inschrijvingen + 22 vrijwilligers

Rondleiding voor Taalcoaches
De tweede verdieping heeft een specifieke rondleiding voor taalcoaches ontwikkeld. Zo maken zij kennis met het fysieke en digitale aanbod van de bibliotheek, de activiteiten en de mogelijkheden tot samenwerking.
Publieksbereik: 16 personen

Rondleiding voor anderstaligen en laaggeletterden
Er vonden 8 rondleidingen plaats voor groepen anderstaligen of laaggeletterden, in samenwerking met formele en non-formele taalaanbieders.
Publieksbereik: 96 personen

Rondleiding voor bibliotheekleden
Voor de vrijwilligers van de Voorleesbrigade werd er een tweedelige cursus Voorlezen gegeven om hun kennis over interactief voorlezen te vergroten.
Publieksbereik: 14 vrijwilligers

Taal- en cultuurbijeenkomsten
De volgende organisaties hielden een wekelijkse bijeenkomst in de bibliotheek:
- Prago: formele taaleducatie aan volwassenen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Vluchtelingenwerk Nieuwegein: non formele taalondersteuning en kennisoverdracht van de Nederlandse cultuur aan statushouders.

Congres statushouders en gezondheid
In samenwerking met Vluchtelingenwerk Nieuwegein en de gemeente organiseerden de bibliotheek een congres over statushouders en gezondheid. De gezondheidszorg in landen als Syrië en Eritrea verschilt in bepaalde opzichten zozeer van de onze, dat er tussen Nederlandse gezondheidsprofessionals en statushouders een cultuurkloof ontstaat. Naast de al lastig overbrugbare taalbarrière zorgt dit verschil voor meer gezondheidsklachten, stress en psychische aandoeningen. Tijdens dit congres op 2 november spraken deskundigen van Pharos, de GGD en de werkgroep Lijfstyle.
Publieksbereik: 47 personen

CULTURELE PROGRAMMERING

Poëzieweek
De jaarlijkse Poëzieweek ging eind januari van start met een optreden van de Nieuwegeinse dichter Ton de Gruijter. Hij droeg gedichten voor over Nieuwegein, het leven en de liefde.
Publieksbereik: 15 bezoekers

Anna van Rijnlezing
Tijdens de 23e Anna van Rijnlezing, die bibliotheek De tweede verdieping organiseerde in samenwerking met het Anna van Rijn College, sprak dichter Ingmar Heytze. Hij vertelde over de invloed van jongeren op onze taal en ging met scholieren in gesprek over modewoorden, volwassenen die jongerentaal hanteren en de vraag of verkeerd taalgebruik bestaat.
Publieksbereik: 200 bezoekers

Lunchpauzelezing met Vrouwkje Tuinman
In aanloop naar de Boekenweek vertelde dichter en romanschrijfster Vrouwkje Tuinman over haar meest recente roman 'Afscheidstournee'. Dit boek gaat over de componist Paganini en wat er na zijn dood met zijn lichaam gebeurde.
Publieksbereik: 6 bezoekers

Boekenborrel
Het thema van de Boekenweek 2017 was 'Verboden vruchten'. De bibliotheek onderging een metamorfose en veranderde in een Hof van Eden; compleet met absintbar, appeltjes van de boom van goed en kwaad (gesponsord door Ekoplaza Nieuwegein) en een burleske circus. Auteur Hafid Bouazza las erotische literatuur, dichter Alexis de Roode speelde met macht, een Siamese tweeling droeg ongecensureerde poëzie voor evenals De vrouw met de baard, Andy Fierens. Danseres Natsumi Scarlett voerde een duivelse dans uit. De muziek was afkomstig van Pierre et les optimistes.
Publieksbereik: 95 bezoekers

Wereldboekendag
Op 23 april, de sterfdag van Shakespeare, is het Wereldboekendag: de dag waarop wereldwijd aandacht besteed wordt aan boeken en lezen. Mensen geven elkaar dan boeken en rozen. 6 Nieuwegeinse voorlezers lazen voor uit eigen werk of uit werk van een andere auteur tijdens een gezellige lunch. Na afloop ontvingen zowel voorlezers als toehoorders een roos.
Publieksbereik: 10 personen

Fietstocht met dichter Ton de Gruyter
In de dichtbundel 'Groeten uit Nieuwegein' neemt dichter Ton de Gruyter zijn lezers mee langs boeiende en soms minder bekende locaties in Nieuwegein. Dat deed hij op 19 juli ook live. Tijdens een fietstocht door Nieuwegein vertelde hij over zijn ontdekkingen en ervaringen. Ook droeg hij gedichten voor op verschillende plekken in Nieuwegein.
Publieksbereik: 25 bezoekers

Boekentaxatie
Taxateur Arie Molendijk was aanwezig om de waarde van door bezoekers meegebrachte antieke boeken te bepalen. Er bleek een unieke en waardevolle vondst bij te zitten: een Franstalig verslag van een reis naar Groenland uit 1767.
Publieksbereik: 10 bezoekers

Week van de Alfabetisering
De eerste week van september staat jaarlijks in het teken van alfabetisering en laaggeletterdheid. In 2017 organiseerde De tweede verdieping een actie om bewoners, instellingen en bedrijven in Nieuwegein bewust te maken van deze problematiek.
Zo'n 16% van de Nieuwegeiners is laaggeletterd. Op verzoek van De tweede verdieping deelden huisartsen, onderwijsinstellingen en bedrijven (waaronder de penitentiaire instelling) letterkoekjes uit om het gesprek rond laaggeletterdheid op gang te brengen.
Een huisarts zei hierover: "Ik schrok van de reacties die dit losmaakte. Er waren veel patiënten die nu voor het eerst tegen mij zeiden: dokter, ik heb ook moeite met lezen en schrijven.
Publieksbereik: 1800 Nieuwegeiners via 20 locaties

City Huiskamerfestival
Tijdens het Huiskamerfestival was ook de bibliotheek aanwezig op City. Op 23 september leverde de bibliotheek twee dichters aan het minifestival voor jongeren. Op 24 september was City het decor voor vijf huiskamers. Dichters en dansers presenteerden de nieuwste dichtbundels en outfits aan het winkelende publiek. Ook de Media Makerspace was aanwezig en liet Nieuwegeiners kennismaken met 3D-printen, tekenrobotjes en andere innovaties.
Publieksbereik: winkelende Nieuwegeiners

Creatieve schrijfworkshops Nieuwegeins peil
Nieuwegeins Peil is het jaarlijkse feest van en voor Nieuwegeinse auteurs en andere cultuurliefhebbers. In 2017 stond Nieuwegeins Peil in het teken van verbindingen. Lokale auteurs werkten samen met vluchtelingen. Zij gingen voor Nieuwegeins Peil in gesprek met statushouders die hun kookkunst, schilderijen of muzikale talenten met ze deelden.
Publieksbereik: 80 bezoekers

Nationale voorleeslunch
Op 6 oktober 2017 organiseerde De tweede verdieping de nationale voorleeslunch in de bibliotheek. Dit evenement vindt jaarlijks plaats in het kader van Nationale ouderendag. In samenwerking met Zorgspectrum, MOvactor, Steunpunt Mantelzorg en stichting de Zonnebloem bezochten 35 ouderen de bibliotheek. Vrijwilliger Nico van Maurik van de Voorleesbrigade las hen een speciaal voor de gelegenheid geschreven verhaal van Vonne van der Meer voor. Tijdens een gezamenlijke lunch werd hierover nagepraat.
Publieksbereik: 35 personen

Voorleeslunches voor senioren
In november is de bibliotheek gestart met een maandelijkse Voorleeslunch voor senioren. Elke laatste woensdag van de maand vindt deze laagdrempelige activiteit plaats in de leeszaal van de bibliotheek. Senioren luisteren eerst naar verhalen uit de wereldliteratuur, voorgelezen door vrijwilligers van de Voorleesbrigade. Tijdens de lunch kunnen de deelnemers daarna hun eigen (levens) verhaal delen.
Publieksbereik: 28 personen

D. LOKALE (GEZONDHEIDS) INFORMATIE EN MENINGSVORMING

Lokale informatie en landelijke informatie in lokale context; dat is in een notendop het Nieuwegeinplein in de bibliotheek. Fysieke en virtuele informatie over actuele lokale thema's, maatschappelijke vraagstukken en geschiedenis worden hier in samenhang aangeboden. Informatie krijgt extra betekenis als mensen er iets mee doen. Daarom vinden op het Nieuwegeinplein regelmatig lezingen, informatieavonden en workshops plaats die aansluiten bij actuele of historische Nieuwegeinse thema's. Het Nieuwegeinplein is ook een platform voor werk van lokale auteurs en kunstenaars: er vonden afgelopen jaar 11 kunstexposities plaats.

Positieve gezondheid & LocalConnect

Op 11 digitale schermen verspreid door Nieuwegein biedt de bibliotheek lokale informatie, context en duiding aan, onder andere over thema's rondom gezondheid, welzijn en actief burgerschap. Bij 2 gezondheidscentra hangen in totaal 5 schermen waarvoor de bibliotheek de informatie verrijkt en verbindt. Ook vindt er optimale afstemming van de berichten op de doelgroep(en) plaats. Berichten met een brede relevantie worden doorgeplaatst op partnerschermen door heel Nieuwegein.

WORKSHOPS, LEZINGEN EN INFORMATIEAVONDEN

Onderstaande ontmoetingen, lezingen en informatiebijeenkomsten zijn in 2017 georganiseerd:

Nieuwegeinlezing: De geboorte van een stad
Rijksarchivaris Kaj van Vliet gaf op 23 februari een Nieuwegeinlezing over de totstandkoming van Nieuwegein.
Publieksbereik: 59 bezoekers

Lezing Femke Halsema
Oud-politica Femke Halsema gaf op dinsdag 7 maart een lezing met haar visie op de Tweede Kamerverkiezingen van 15 maart. Daarnaast gaf ze een voorproefje van haar politieke memoires die in het boek Pluche aan bod komen.
Publieksbereik: 90 bezoekers

Info- en spelavond Shogi
Henk Haaksma van de Nederlandse Shogi Bond benaderde de bibliotheek met het verzoek om deze onbekende Japanse vorm van schaken te programmeren. Deze informatie- en spelavond werd gehouden op 20 april.
Publieksbereik: 2 bezoekers

Lunchpauzelezing: 4 mei
Renée Blom van het Comité 4 en 5 mei Nieuwegein gaf als ervaringsdeskundige op donderdag 4 mei een lunchpauzelezing over de invloed van oorlog op de kinderen van oorlogsslachtoffers.
Publieksbereik: 17 bezoekers

Coming out dag
De bibliotheek werd benaderd door lokale politieke partijen om gezamenlijk een informatieavond te houden op Coming Out Dag, 11 oktober. Antidiscriminatiebureau Artikel 1 Midden-Nederland ging met de aanwezigen in gesprek over discriminatie.
Publieksbereik: 12 personen

Lunchpauzelezing: Nieuwegein in kaart
In het kader van de Maand van de Geschiedenis en de archeologiedagen gaf Bart Jan Damstra van de Historische Kring Nieuwegein op 12 oktober een lunchpauzelezing. Hij legde uit hoe je de geschiedenis van Nieuwegein kunt ontdekken in het huidige stratenplan.
Publieksbereik: 32 bezoekers

Nieuwegeinlezing: Opgravingen bij het Klooster
Archeoloog Stijn van As gaf op 26 oktober een lezing over de opgravingen bij het Klooster waarbij hij betrokken is. Deze lezing werd gegeven in samenwerking met de Historische Kring Nieuwegein.
Publieksbereik: 64 bezoekers

Verkiezingstour op de Buurtpleinen
In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 startte op dinsdag 14 november de Verkiezingstour. Elke tweede dinsdag van de maand bezochten een wethouder en een lokale politicus een Buurtplein. Het eerste Buurtplein dat bezocht werd was Zuid. Op de tweede dinsdag van december was Buurtplein Doorslag aan de beurt.
Publieksbereik: 42 bezoekers

Informatieavond privacy
November stond in het teken van toekomst, technologische mogelijkheden en privacy. De afsluiting van deze maand was op donderdag 30 november. Burgerorganisatie Bits of Freedom gaf een lezing en workshops over het beveiligen van tablets, smartphones en laptops. Bezoekers gingen direct praktisch aan de slag met hun meegebrachte devices.
Publieksbereik: 20 bezoekers

GEZONDHEIDSPLEIN

De bibliotheek heeft een lokaal gezondheidsplein ontwikkeld dat gebaseerd is op het concept van positieve gezondheid. Gezondheid staat binnen dit concept voor 'het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven. Gezondheidsinformatie wordt laagdrempelig, informeel en dicht bij de doelgroep aangeboden.

Het blije brein - Voed je hersenen
In 2017 startte de pilot Het blije brein: interactieve workshops voor senioren. Doel van de bijeenkomsten is mentaal fit blijven door de hersenen te prikkelen. De workshops werden gehouden op Buurtplein Zuid en Galecop. Deze pilots vormen de basis voor het Pluscafé dat in 2018 van start gaat. Tijdens de workshop Voed je hersenen proefden de deelnemers gezonde producten en kregen informatie over het effect van diverse soorten voeding op de hersenen. Ook stond de Feiten & Fabels-quiz over voeding op het programma.
Publieksbereik: 30 deelnemers

Het blije brein – Train je 'brain'
De tweede workshop van Het blije brein was Train je 'brain'. In deze workshop maakten de deelnemers kennis met verschillende apps om de hersenen uit te dagen. Op Buurtplein Zuid en Galecop werden er in teamverband hersenkrakers gespeeld. De workshop op Buurtplein Zuid was opgenomen in het programma van de Lijfstyleweek die in september in heel Nieuwegein plaatsvond.
Publieksbereik: 8 deelnemers

LocalConnect
LocalConnect is een digitaal stadsinformatiesysteem dat de bibliotheek heeft ontwikkeld om de inwoners van Nieuwegein te voorzien van onafhankelijke publieksinformatie. LocalConnect deelt betrouwbare informatie die antwoord geeft op lokale vragen op het gebied van welzijn, gezondheid, veerkracht en leesbevordering.
In 2017 hingen er 11 schermen in Nieuwegein: 1 in de leeszaal van de bibliotheek, 1 bij de stadswinkel van de gemeente, 4 op de Buurtpleinen (Zuid, Batau, Doorslag en Galecop) en 5 bij gezondheidscentra (de Roerdomp en het EMC). De LocalConnect partners vroegen 97 keer een presentatie aan. 49 presentaties werden door de bibliotheek van context en duiding voorzien. 37 presentaties werden niet alleen op het eigen scherm van de aanvrager, maar ook op relevante partnerschermen vertoond.

VAN DOSSIERS NAAR FACTSHEETS

Sinds 2010 maakt bibliotheek De tweede verdieping virtuele dossiers. In de afgelopen jaren zijn 41 dossiers gemaakt over actuele en lokale maatschappelijke thema's. Voorbeelden zijn 'Plotseling mantelzorger', 'Jutphaas 850 jaar', 'Voeding en diabetes' en 'Taalontwikkeling'. Vaak waren vragen vanuit de Nieuwegeinse samenleving het startpunt voor een dossier.

Voor de doorontwikkeling van het dossierconcept is in 2017 een pilot gedaan met factsheets. Dit zijn informatiebladen met korte, puntsgewijze teksten en doorverwijzingen naar andere objectieve informatiebronnen voor meer verdieping en context. De meest gestelde vragen over een onderwerp kunnen zowel in tekst als meer visueel (bijvoorbeeld als infographic) gepresenteerd worden. Factsheets kunnen, in tegenstelling tot virtuele dossiers, op een makkelijke manier zowel op papier als ook online worden aangeboden. Ook zijn factsheets beter te actualiseren dan de huidige dossiers. In 2018 worden factsheets daarom als alternatief voor de virtuele dossiers ingezet.

4.2 BIBLIOTHEEK IN CIJFERS

OMVANG COLLECTIE: 67.624 TITELS

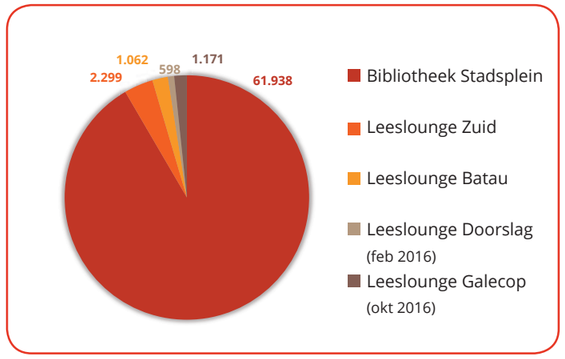

UITLENINGEN: 234.330 TITELS (INCL. VERLENGINGEN)

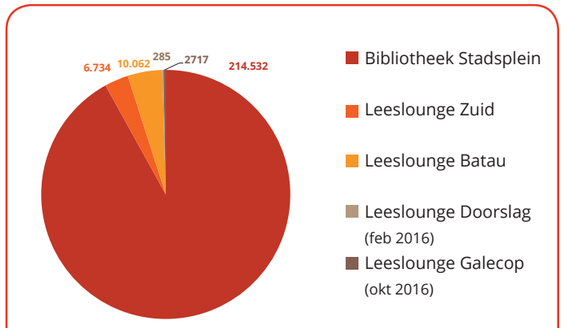

PERSVERMELDINGEN: 185

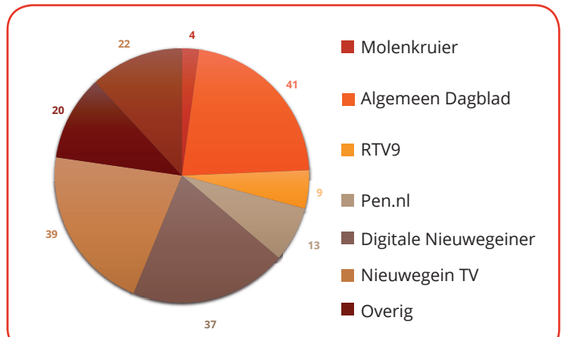

OPBOUW COLLECTIE: 67.624 TITELS

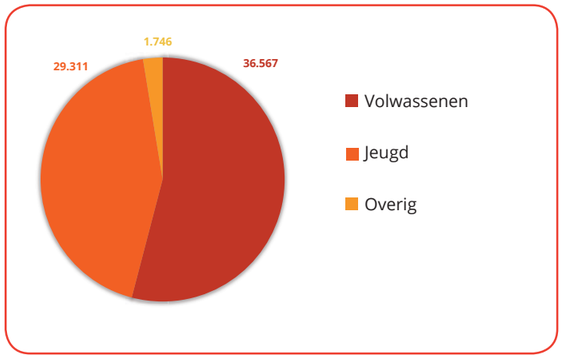

RESERVERINGEN: 7.096 TITELS

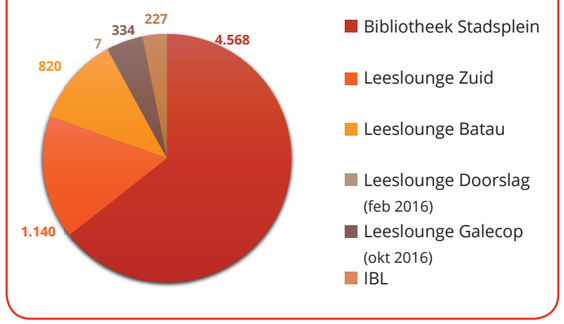

LEES-LOUNGE DOORSLAG

285 UITLENINGEN

560 TITELS

40 OPENINGS-UREN PER WEEK

LEES-LOUNGE BATAU

6.734 UITLENINGEN

1.394 TITELS

40 OPENINGS-UREN PER WEEK

BIBLIOTHEEK STADSPLEIN

407.176 DREMPEL-OVERSCHRIJDINGEN

214.532 UITLENINGEN

61.938 TITELS

63 OPENINGSUREN PER WEEK

LEES-LOUNGE ZUID

10.062 UITLENINGEN

2.605 TITELS

50 OPENINGS-UREN PER WEEK

LEES-LOUNGE GALECOP

2.717 UITLENINGEN

1.127 TITELS

50 OPENINGS-UREN PER WEEK

10.316 LEDEN

328 GASTLENERS

19 MEDEWERKERS (13,5 FTE)

87 VRIJWILLIGERS

101 VOLGERS OP INSTAGRAM

1047 VOLGERS OP TWITTER

1193 VOLGERS OP FACEBOOK

67.624 TITELS:

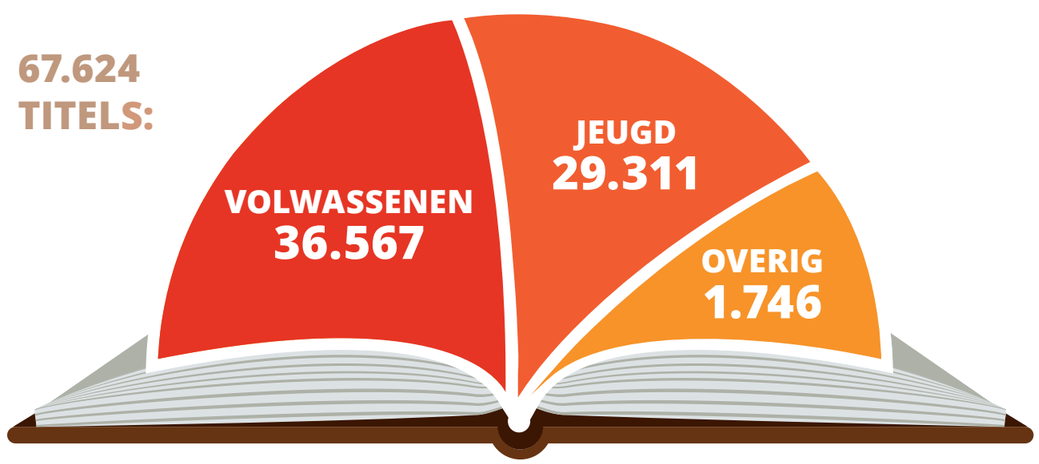

DETWEEDEVERDIEPING.NU

• 121.269 BEZOEKERS

NIEUWEGEINGEZOND.NU

• 3.061 BEZOEKERS

185 PERS-VERMELDINGEN

PUBLIEKSBEREIK: 14.098 PERSONEN

- LEESBEVORDERING: 4.844 PERSONEN
- LEREN & INFORMEREN: 4.932 PERSONEN
- ONTWIKKELING & EDUCATIE: 3.738 PERSONEN
- KUNST & CULTUUR: 410 PERSONEN
- ONTMOETING & DEBAT: 174 PERSONEN

4.2 BIBLIOTHEEK IN CIJFERS

Top 10 bestbezochte dossiers op www.detweedeverdieping.nu		Pagina-weergaven
1.	Social Media	6609
2.	Sexting	3825
3.	Gamification	3168
4.	Taalontwikkeling	1878
5.	Pesten	1562
6.	Scheiding tussen kerk & staat	1471
7.	Dyslexie	1463
8.	Vreeswijk	1400
9.	Veiligheid	1108
10.	Tolerantie	1072

VAN DOSSIERS NAAR FACTSHEETS

Sinds 2010 maakt bibliotheek De tweede verdieping virtuele dossiers. In de afgelopen jaren zijn 41 dossiers gemaakt over actuele en lokale maatschappelijke thema's. Voorbeelden zijn 'Plotseling mantelzorger', 'Jutphaas 850 jaar', 'Voeding en diabetes' en 'Taalontwikkeling'. Vaak waren vragen vanuit de Nieuwegeinse samenleving het startpunt voor een dossier.

Voor de doorontwikkeling van het dossierconcept is in 2017 een pilot gedaan met factsheets. Dit zijn informatiebladen met korte, puntsgewijze teksten en doorverwijzingen naar andere objectieve informatiebronnen voor meer verdieping en context. De meest gestelde vragen over een onderwerp kunnen zowel in tekst als meer visueel (bijvoorbeeld als info-graphic) gepresenteerd worden. Factsheets kunnen, in tegenstelling tot virtuele dossiers, op een makkelijke manier zowel op papier als ook online worden aangeboden. Ook zijn factsheets beter te actualiseren dan de huidige dossiers. In 2018 worden factsheets daarom als alternatief voor de virtuele dossiers ingezet.

4.2 BIBLIOTHEEK IN CIJFERS (VERVOLG)

Digitale nieuwsbrieven	Datum	Aantal ontvangers	Openings-percentage
Dit zijn ze!	Januari	3.649	37,6%
Geboorte van de stad Nieuwegein, Femke Halsema & Media Maker Space	Februari	3.622	37,2%
Boekenweek: Boekenborrel Verboden Vruchten	Maart	3.616	33,5%
Week van het jonge kind en gym voor je hersenen	April	3.607	31,3%
Voor uitvinders in de dop: de Media Makerspace Nieuwegein	Mei	3.570	32%
Zomerse boekensale, LEGO lab en VakantieBieb	Juni	3.559	31,1%
Zomerprogramma: literaire fietstocht & rondleiding door de bibliotheek	Juli	3.550	30,9%
Verleng je vakantie met het zomerprogramma van de bibliotheek!	Augustus	3.554	29,4%
Beleef de Lijfstyleweek met de bibliotheek	September	3.510	28,8%
Kinderboekenweek: griezel mee tijdens het Giga Grote Griezelfeest!	Oktober	3.483	10%
Thuis in de toekomst: Veilig internetten, Zorginnovatiemarkt	November	3.471	31,7%
Boekensale van start met gratis kerstconcert & Open Lab - Jingle Bells	December	3.455	26%

5. COLOFON

Dit jaarverslag is een uitgave van:

de tweede verdieping
meer dan een bibliotheek

Bibliotheek De tweede verdieping
Stadsplein 1c
3431 LZ Nieuwegein
030 – 604 58 34
info@detweedeverdieping.nu

www.detweedeverdieping.nu
Instagram: @detweedeverdieping
Twitter: @BiebNieuwegein
Facebook: www.facebook.com/detweedeverdieping

Het is toegestaan (delen van) de inhoud van dit jaarverslag te citeren of te verspreiden, mits daarbij de bibliotheek en het jaarverslag als bronnen worden vermeld. Aan het jaarverslag kunnen geen rechten worden ontleend.

© Bibliotheek De tweede verdieping, 2017

de tweede verdieping

meer dan een bibliotheek